

MUSEUMSAVISEN

Nr. 41

December 2005

25. årgang

HOLSTED • BRØRUP • VEJEN

Bogen om Brørup Mejeri

En eventyrlig udflugt til museer i Odense

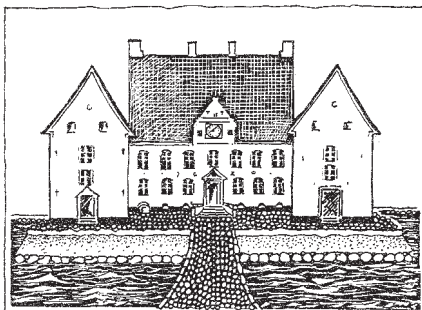
Tobøl Arkiv og
Egnsmuseum
ved Knud Aage
Bruun

Sønderskovs
hvide dame set

Renæssancefestival

Efterårsferie på
Sønderskov

Museet på Sønderkov

Sønderkovgårdsvej 2, 6650 Brørup

Tlf. 75 38 38 66 - Fax 75 38 38 65

Email: post@sonderskov.dk

www.sonderskov.dk

Museets faste medarbejdere:

Museumsleder: Svend Aage Knudsen

Museumsinspektør: Peter Munch Jensen

Arkivleder: Linda Klitmøller (Vejen)

Bogholder: Ellen-Marie Viuff

Museumsassistent: Hanne Petersen

Assistent: Joan Lindberg

Forvalter: Torben Immerkær Krogh

Pedel: Marius Leopold Poulsen

Natur- og Kulturskolen ved Sønderkov

Naturvejleder: Mette Bækgaard Johnsen

Tlf. 75 38 43 37 – Fax 75 38 38 65

Email: naturvejleder@sonderskov.dk

Restaurant Herregårdskælderen

Tlf. 75 38 38 45 – Fax 75 38 38 45

Email: herregaardskaelderen@clausfh.dk

www.herregaardskaelderen.dk

Museets åbningstider:

Tirsdag-søndag kl. 11-16.

Mandag lukket.

Kontoret er åbent hverdage 9.00-16.00.

Efter forudgående aftale med museets kontor er der også adgang for skoleklasser udenfor normal åbningstid.

Der er endvidere mulighed for at aftale gruppebesøg med introduktion og/eller omvisning også udenfor normal åbningstid.

Holsted - Brørup - Vejen Egnens Museumsforening

Stiftet den 6. februar 1979 med det formål at oprette og drive et kulturhistorisk egnsmuseum

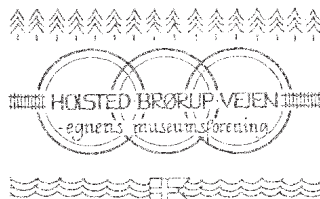
Formand: Agner Frandsen, Tangevej 98, 6760 Ribe, 75 42 17 98.

Næstform.: Flemming Holm Rasmussen, Søndergade 14, 1. tv, 6650 Brørup, 75 38 38 11.

Kasserer: Inger Gram, Villumsvej 4, 6683 Føvling, 75 39 82 59.

Kontingent 2003: 100,- kr. for enkeltmedlemmer og 150,- kr. for par.
Kontingentet omfatter partoutkort for årets besøg, ligesom foreningens medlemmer modtager Museumsavisen og meddelelser om aktiviteter.

Redigering: Svend Aage Knudsen, Peter Munch Jensen og Agner Frandsen
Layout: Henriette Roued Olsen

Bogen om Brørup Mejeri

Fig. 1. Bogens forfatter, Jørgen Burchardt, ved talerstolen.

I efteråret blev Jørgen Burchardts bog om Brørup Mejeri færdig. Bogens endelige titel blev „Da ost blev for alle - 100 års udvikling set fra Brørup Mejeri“. Da Jørgen Burchardt arbejder freelance som etnolog, havde han flere andre projekter sideløbende med mejeribogen, og projektet kom derfor til at tage lidt længere tid, end vi havde regnet med. Til gengæld er bogen blevet til en mere omfattende publikation om Brørup Mejeri end forventet, og resultatet af Jørgen Burchardts arbejde har absolut været værd at vente på.

Ved en reception den 3. november fejrede museet bogudgivelsen. Ved receptionen blev der holdt taler ved

museumsforeningens formand Agner Frandsen, formanden for Landbrugsrådet Peter Gæmelke, Jørgen Burchardt samt etnolog Linda Klitmøller.

Vi bringer i det følgende Linda Klitmøllers tale:

„1999 var et skæbneår for Brørup-egnen. To gamle hæderkronede institutioner, Brørup Mejeri og Ladelund Landbrugsskole, drejede nøglen om og lukkede. Det var ikke første gang, at en lukning af Brørup Mejeri blev varslet, og museet håbede sammen med mange andre på egnen ubevidst på, at det heller ikke denne gang kom til at ske. Vi foretrak en redning på stregen. Da den ikke kom, handlede vi til gengæld, og vi

Fig. 2 Der var mange på talerstolen til bogreceptionen. Her taler formanden for Landbrugsrådet Peter Gæmelke.

handlede hurtigt ud fra devisen „bedre sent end aldrig“. Museet søgte og fik støtte fra Statens Museumsnævns hastesum til at gennemføre en dokumentation af mejeriet før lukningen. Vi havde det store held, at etnolog Jørgen Burchardt, som har specialiseret sig i dokumentation af industrivirksomhed og industrikulturens historie, kunne påtage sig opgaven.

Det blev til mange og lange nætter på mejeriet, flere for Jørgen end for mig, som nærmest var med på en „kigger“. Osteproduktionen startede sidst på aftenen og varede hele natten og lidt af morgenen med. Vi fulgte hele produktion, fra mælken blev centrifugeret, til den færdige ost næste dag blev lagt i saltlage. Vi så med egne øjne, at selv om osteproduktionen var fuldstændig mekaniseret og styret af computers, så levede håndværket stadig. Syn og fingerspidsfølelse havde stadig sin plads i produktionen. Sammen med mejeri-

sterne havde vi bogstaveligt talt hånden nede i ostekarrene for at føle på ostekornene, og til beroligelse – ja vi huskede at desinficere hænderne i klor først. Vi så, at løbende kontrol af processen havde stor værdi, og vi hørte i pauserne om, hvilken babysalve, der var bedst.

Der kom mange timers videobånd, mange fotografier og en del interviews på bånd ud af de lange nætter og dage på mejeriet. Om dagen mødte nemlig et nyt hold arbejdere, som passede lagringen, malingen og pakningen af osten. Alt dette blev suppleret med interviews af tidligere medarbejdere på Brørup Mejeri og med arkivstudier. Resultatet blev rapporten „Den sidste ost“, som udkom i 1999.

Rapporten gav museet blod på tanden. Brørup Mejeri er ikke den eneste institution her på egnen, som har haft førertrøjen på i dansk mejeribrug, og bogen bliver ikke det sidste, I hører til emnet

fra os, næste gang vil allerede være i det kommende nummer af Mark og Montre. Rapporten blev godt modtaget i fagkredse og resulterede i, at en lignende undersøgelse blev gennemført på Grenå Mejeri i forbindelse med lukningen af dette mejeri i 2004. Den positive modtagelse gav grobund for tanken om at omarbejde rapporten til bogform, og vi er i dag glade for at kunne præsentere jer for resultatet, bogen „Da ost blev for alle“.

Bogen om Brørup Mejeri er ikke kun én historie, men mange og hver for sig spændende historier. Det kan og vil altid blive diskuteret, hvilken mejerifusion, som var den første i Danmark, men vi kan slå fast, at fusionen af de tre mejerier: Brørup Sogns Andelsmejeri, Ladelund Mejeri og Maltbæk Andelsmejeri er langt den vigtigste. Der gik 3 år, og der skulle 13 generalforsamlinger til, før mejeriet var en realitet, men hvilket mejeri havde man så ikke skabt! Det var fra starten landets største landmejeri, en position mejeriet beholdt i mange år. Det satte nye normer og standarder på det tekniske område, og sidst, men ikke mindst, var det Brørup Mejeri, som fik udvirket, at også mejerier kunne få del i Marshall-hjælpen. Brørup Mejeri fik i det følgende tiår mange gæster, og gæster fra mange lande, som skulle se „vidunderet“.

Leverancerne af mælk til de amerikanske styrker i Tyskland satte nye hygiejniske standarder. Mælken kom fra udvalgte landbrug, som leverede den i særligt mærkede spande. Standarderne smittede af, og efterhånden kunne mange levere mælk af denne fine kvalitet. Mejeriet uddelte i en periode sølvskeer til de landmænd, som gennem hele året havde leveret første klasses mælk. Ord-

ningen måtte stoppe, da skeernes antal blev for stort.

Brørup Mejeri var selvfølgelig også med ved oprettelsen af Mejeriselskabet Danmark i 1970. Det holdt da op med at være et all-round mejeri og blev i stedet landets største ostemejeri. Der blev produceret ost i døgndrift skiftehold på Brørup Mejeri. Da lukningen truede, eksperimenterede man med nye ostetyper, primært til eksport, og mejeriet overlevede og tog produktionen af de nye ostetyper op.

Bogen fortæller alle disse historier og flere til.

Uden hjælp var rapporten og bogen aldrig blevet til, og denne hjælp kan ikke vurderes højt nok. Først og fremmest vil vi takke Arla og arbejderne på Brørup Mejeri, som uden betingelser åbnede dørene for os og gav os optimale arbejdsbetingelser. I gjorde det til en fornøjelse og oplevelse at gå på arbejde. Dernæst vil vi takke de tidligere medarbejdere, som åbnede døren for Jørgen og lod sig interviewe i timevis samt de mange mennesker, som har hjulpet os med lån af fotografier og givet os genstande fra mejeriet. Sidst, men bestemt ikke mindst, vil vi takke Ribe Amtsmuseumsråd og Nordea i Vejen for deres økonomiske støtte, som gjorde trykningen af bogen mulig. Uden alle disse mennesker havde vi ikke kunnet mødes her i dag for at fejre udgivelse af bogen.“

Etnolog Linda Klitmøller

Jørgen Burchardt

Da ost blev for alle

100 års udvikling set fra Brørup Mejeri

Egnsmuseet på Sønderkov / Forlaget Kulturbøger

Bogudsalg i museumsbutikken

Jørgen Burchardts bog „Da ost blev for alle – 100 års udvikling set fra Brørup Mejeri“ kan købes i museumsbutikken, så længe lager haves, og koster 150 kr. Melder man sig ind i Museumsforeningen i 2005, er bogen gratis.

En eventyrlig udflugt til museer i Odense

Fig. 1 Årets udflugt gik til Odense som markering af 200-året for eventyrdigterens fødsel. Dette gruppebillede blev taget foran indgangen til H.C.Andersenmuseet.

Meget aktuelt var årets udflugt lørdag den 22. oktober for kustoder, omvisere, Smedegruppen og medarbejdere ved Museet på Sønderskov henlagt til museer i Odense som markering af 200-året for eventyrdigterens fødsel.

For de af deltagerne, der i de sidste

mange år ikke havde besøgt museerne, var der rigtig meget nyt at se og opleve, og for førstegangsdeltagerne var oplevelserne ikke mindre.

Ved indgangen til det første besøgssted, Den Fynske Landsby, præsenteredes den første nyhed - besøgscentret,

Fig 2. Besøget i den Fynske Landsby blev en lidt våd vandretur mellem de mange gårde og huse.

Fig. 3. I Sortebro Kros lave hyggelig rum der blev serveret en lækker frokostplatte.

der danner en flot overgang mellem den moderne verden og frilandsmuseet med sine cirka 30 bygninger fra 1600-1800-tallet – alle fra Fyn og øerne.

Centret, der åbnedes i juni i år, indeholder bl.a. et 150 m² udstillingslokale og en lækker biograf, hvor der vistes en ny film om livet på landet i sidste halvdel af 1800-tallet.

Det var en fornem introduktion til den desværre lidt våde vandretur rundt mellem og i de mange gårde, huse, vand- og vindmøller – alt omgivet af løvtræer i efterårets smukke farver. Bag det idylliske friluftsteater og Davinde Vandmølle, der ledte tanken hen til „vor egen Sønderkov Vandmølle“, en skrænt, der falder stejlt ned mod åen, og en sø, der kunne ligne en dødislø.

Heldigt nok har landsbyen blandt sine karakteristiske bindingsværksbygninger

også en kgl. privilegeret „Sortebro Kro“ i hvis lave hyggelig rum der blev serveret en lækker frokostplatte, som turarrangørerne havde deres del af æren for.

Fyldt med mad og indtryk af, hvorledes der så ud på landet i det år, hvor H. C. Andersen og andre af Guldalderens store personligheder lod sig inspirere, gik busturen videre til H. C. Andersens Hus i den gamle bydel.

Det lille gule hjørnehus, hvor H. C. Andersen blev født, åbnedes i 1908 som museum for digterens liv og virke, og det regnes for at være et af verdens ældste digtermuseer. Men det lille hus har fået en gigantisk udvidelse ved at fjerne en række huse og baghaver og ved at inddrage en del af Lotzez' have. Det nye funktionsområde, hvori i det lille hjørnehus indgår, for at vise den armod hvor-

Fig. 4. En af de særligt bemærkelsesværdige seværdigheder på H.C. Andersenmuseet er kuppelsalen med mindefresker af maleren Niels Larsen Stevns.

fra forfatterkarrieren udsprang, indeholder alle moderne faciliteter til at gå på opdagelse i H. C. Andersens univers. Men det kræver tid at fordybe sig i digterens liv og svære vej til verdensberømmelse. Samlingerne og arkivalierne henvender sig ikke blot til fordringsløse gæster, men også til et internationalt publikum, der med stor indsigt vil dykke ned i selv de mindste detaljer med manuskripter, noter, breve, møbler, gaver, hædersbeviser, tegninger, papirklip osv.

Særligt bemærkelsesværdigt er vel nok salen med den farverige samling af H. C. Andersen udgivelser fra hele verden og kuppelsalen med mindefresker af maleren Niels Larsen Stevns. En spændende gennemgang af en stor mands liv – han brugte nr. 47 i skostørrelse !

Tredje besøg gjaldt komponisten Carl Nielsens Museum, der også rummer en samling af hans hustru Anne Marie Carl-

Nielsens skulpturelle værker. Hendes baggrund som opvokset på gården Thygesminde nær Kolding fornægter sig ikke med hendes mange skulpturer af dyr, men også af mennesker – alle i bevægelsesattituder. Også bronzedørene til Ribe Domkirke er fra hendes hånd. Fra en af særudstillingerne på Sønderkov vil sikkert huskes bekendtskabet med denne kunstner, der døde i 1943. Rundgangen med en detaljeret, kronologisk fremstilling af de to kunstners liv på det lille, fine museum ledsages af Carl Nielsen melodier.

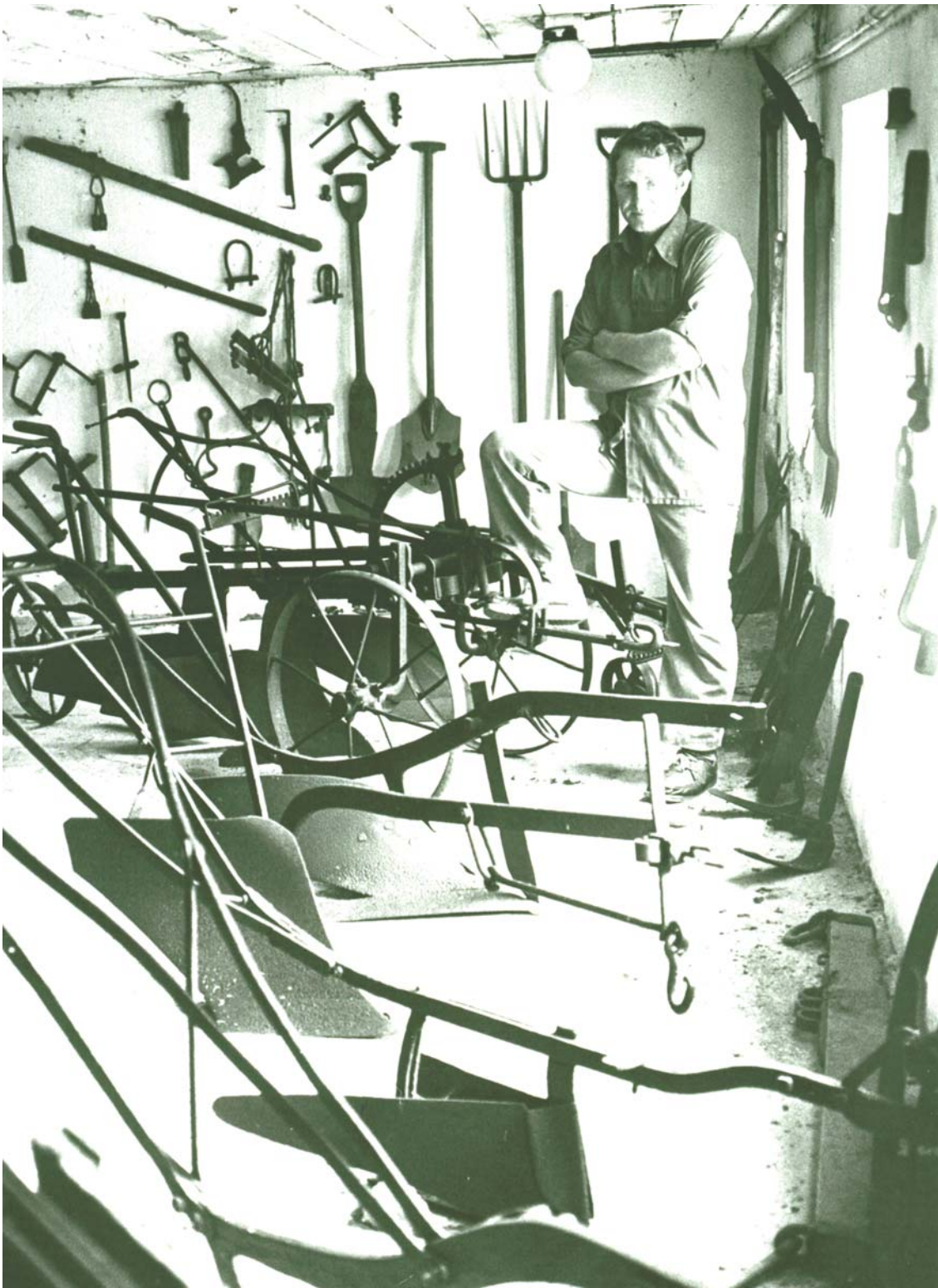
I solskin fulgte en lille vandretur til Den gamle Kro i bindingsværk fra 1683, og hvor der i et spændende, hyggeligt lokale blev serveret et fint fynsk kaffebord inden turen tilbage til Sønderkov.

Endnu en rigtig god og lærerig museumstur, som vil huskes længe.

Harald M. Jørgensen

Fig. 5. I den gamle Kro, med bindingsværk fra 1683, blev der i et spændende, hyggeligt lokale serveret et fint fynsk kaffebord inden turen tilbage til Sønderkov.

Knud Aage Bruun samlede et stort antal genstande og dokumenter i løbet af sit liv og oprettede Tobøl Arkiv og Egnsmuseum på sin ejendom i Tobøl. Her ses han blandt nogle af genstandene i museet.

Tobøl Arkiv og Egnsmuseum ved Knud Aage Bruun

Landmand og lokalhistoriker Knud Aage Bruun døde den 12. september 2003. Knud Aage blev født i Hovborg og flyttede til Tobøl som barn. Helt fra den tid havde han interesseret sig for sin fortid, sin families rødder og sin egns historie.

I takt med landbrugets forandring, også hos Kirsten Marie og Knud Aage, lod han sin interesse komme mere og mere op til overfladen. Han brugte meget af sin fritid på at samle ting, papirer og dokumenter, som havde været i brug på egnen, og han havde som regel en lille historie om hver ting.

I 1979 begyndte han for alvor at samle ting og dokumenter sammen og opbevare utallige effekter, som han havde samlet og registreret. En anden ting, som havde hans store interesse, var jobbet som guide for Holsted Turistforening langs Kongeåen, som var grænse fra 1864-1920, med dens historie med mange oldtidshøje og historiske lokaliteter langs åen. Knud Aage kunne fortælle mange anekdoter på en meget levende måde, så alle kunne sætte sig ind i den tids levemåde og tankegang. En opgave han påtog sig indtil sin død.

Helt i tråd med Knud Aages tanker er dele af samlingen skænket til Museet på Sønderkov, hvor de bliver opbevaret og anvendt som rekvisitter og kan indgå i udstillinger. Registreringen af genstandene har desværre ikke været helt fyldestgørende, for Knud Aage var selv fortæl-

leren og hukommelsen. Ikke mindst papirer, billeder og dokumenter fra egnen bliver opbevaret for eftertiden, idet de i overensstemmelse med Tobølarkivets vedtægter er overdraget til Lokalarkivet i Holsted, hvor der er oprettet en speciel „Tobøl afdeling“. Her kan alle med interesse se og studere kilderne.

En ting mere, som optog Knud Aage meget, var historien om Tobøl Skole. Skolen blev nedlagt for mange år siden. Han samlede materiale om skolen og udgav i 1984 bogen „En skolehistorie“. Bogen er siden købt og læst af mange, først og fremmest tidligere elever fra Tobøl Skole.

Knud Aage har i tidens løb „samlet mange ting op“, som eftertiden får gavn af. Uden Knud Aages indsats er det ikke sikkert, vi havde haft disse ting og dokumenter til vore efterkommere.

Kirsten Marie og Knud Aage holdt af deres by og egn, hvor de og deres børn havde deres gerning gennem mange år.

af en „Tobølgenser“

Laurids Madsen

Frivillig ved Lokalarkivet for Holsted

Sønderskovs vandspring bragte for et kort øjeblik en skikkelse fra Sønderskovs sagnverden til syne. Foto: Svend Aage Christensen.

Sønderskovs hvide dame set

I sommeren 2005 blev Sønderskov en attraktion rigere, idet direktør for virksomheden „delta“ i Charlottenlund, Svend Aage Christensen, donerede to flotte WHITE WATER - vandspring til Sønderskov (inspireret af en ældre betegnelse for springvand fundet på en tegning af det gamle Christiansborg, har delta valgt at kalde sine springvandsanlæg for vandspring). De blev anbragt i den sydvendte del af voldgraven, hvor de udgør et stemningsfuldt indslag i

Sønderskovs haveanlæg. Udover at vandspringene er kønne at se på, har de også en gunstig effekt på vandcirkulation og iltning i voldgraven. Da der for første gang blev tændt for vandspringene, bragte de for et kort øjeblik ydermere en skikkelse fra Sønderskovs sagnverden til syne. Det lykkedes Svend Aage Christensen at forevige øjeblikket med sit kamera. Inspireret heraf har han skrevet et digt til museet:

Sønderskovs hvide dame set

Midt på sommeren 2005 startedes delta WHITE WATER-vandspringene i voldgraven ved Sønderskov med henblik på vandcirkulation og -iltning sammen med smukt springbillede og vandlyd med bevægelse og liv til haverum og borg

...efter nogle timers pumpning
løftede den kraftfulde vandsøjle
pludselig Sønderskovs hvide dame helt til tops
- hun har optrådt i fortællinger
- men ingen har kunnet fastholde hende i et billede

- hun havde sin stav med som sikkerhed,
men båret af vandet følte hun nok,
at vandspringene vil glæde hende
og livet på den gamle borg
- og gled stille tilbage i sit gode element

...så heldig har vist ingen af vore kameraer og dyser været før,
- så måske bliver WHITE WATER her til WHITE LADY!
- med den hvide dames hilsen glæder det mig særligt,
at jeg med disse anlæg kan gi' Jer ved Museet på Sønderskov
inspiration til nye gode aktiviteter

Svend Aage Christensen

Vandspringene udgør et stemningsfuldt indslag i Sønderskovs haveanlæg.

Foto: Svend Aage Christensen

Den hvide dame på Sønderskov

Det genfærd, som Svend Aage Christensen omtaler i sit digt, Sønderskovs hvide dame, holder ifølge sagnet ellers fortrinsvis til i Sønderskovs ladegård. Hun omtales flygtigt i den store sagnindsamler Evald Tang Kristensens værk „Danske Sagn“ fra 1897:

„Der var en gammel røgter for mange år siden, der sagde, at han tit så en hvid jomfru komme spadserende op igennem fæhuset. Han skulle jo våge, når en ko skulle få kalv, og for ikke at være hende i vejen, havde han sit sæde oppe i en krog.“ (Danske Sagn, bind 5, s. 7).

I en mere dramatisk version af sagnet, der er at finde i Gorm Benzons „Sagnetenes Danmark“ fra 1984 (bind 3, s. 188 ff.), forsøger et par af gårdens folk på et tidspunkt at skyde den hvide dame med en muskedonner.

„På Sønderskov gik der hver nat en hvid dame over gårdspladsen og ind i kostalden. Så besluttede ladefogeden, at der skulle sættes en stopper for det spøgeri, og han fik fat i en muskedonner, med hvilken han tog opstilling i gården. Klokken tolv kom gengangeren, ladefogeden sigtede og trykkede af, men skudet ville ikke gå.

Næste nat skulle røgteren forsøge lykken. Han satte sig i kostalden, og snart efter dukkede jomfruen op. Alle køerne rejste sig, og det blev lyst som dagen, medens hun skred op til en tom bås, hvor hun gik ind. Da spøgelseset kom tilbage, rakte det hånden ud efter røgteren. Han stak imidlertid en stang frem mod hende, og i samme øjeblik, hun berørte den, var hun borte.

Dagen derpå gik gårdens folk op til den tomme bås og gravede ned under stenpikningen, hvor de fandt benraden af et nyfødt barn. Skelettet blev begravet på kirkegården, og siden har den hvide dame ikke vist sig.“

Heldigvis fandt man således en fredelig løsning på den hvide dames huseren. I hvert fald for et stykke tid. At den hvide dame ikke helt er forsvundet fra Sønderskov, men kan dukke op i forskellige skikkelser, fremgår af Svend Aage Christensens billede af vandspringet.

Det var på sin vis heldigt, at det ikke lykkedes for ladefogeden og røgteren at nedlægge den hvide dame. For hvad er vel en herregård uden et spøgelse?

Peter Munch Jensen

Kongeåmødet

Fredag den 10. februar 2006 kl. 19.30
i baroksalen på Sønderskov

**Linda Klitmøller og Teresa Nielsen holder foredrag med titlen:
Skibelund Krat - mindepark og nationalt mødested 1865-1957**

Vejen Kunstmuseum og Museet på Sønderskov gennemførte i 2005 med støtte fra Kulturarvsstyrelsen en undersøgelse af Skibelund Krat som mindepark og nationalt mødested i perioden 1865-1957. I Skibelund Krat spillede kunstværker og mindsten en væsentlig rolle i den nationale kamp i en grænseegne. Ved at kombinere den etnologiske metode med den kunsthistoriske håbede vi på at erhverve ny indsigt i den nationalitetsskabende proces.

Krigen 1864 betød, at Rødding Højskole blev hjemløs. Forsommeren 1865 flyttede skolen til Askov, og samtidig flyttedes grundlovmøderne fra Rødding Præsteskov til Skibelund Krat. I over 100 år holdt man her grundlovs-møde hvert år. Grundlovmøderne i Skibelund var nationale møder, man kunne godt tale om politik, men aldrig om partipolitik. Fra talerstolen i Skibe-

lund Krat blev der kæmpet kulturkamp for at bevare danskheden i Sønderjylland. Den første mindsten blev rejst i 1869, og frem til 1957 blev der rejst en række sten med forbindelse til den nationale kamp i Sønderjylland i Skibelund Krat. Mindestenene blev på lige fod med talerne og fædrelandssangene vigtige brikker i den nationale kamp.

Niels Hansen Jacobsen ved sit monument, „Modersmaalet“, der blev indviet i Skibelund Krat i 1903.

Renæssance 2006

Projekt Renæssancefestival på Sønderskov

Siden sidste museumsavis er arbejdet med at skabe et arrangement i 2006, der levendegør renæssancen, gået videre. Projekt „Renæssancedag på Sønderskov 2006“ er blevet omdøbt til „Renæssancefestival på Sønderskov“, og der er fuld gang i arbejdet i de frivillige arbejdsgrupper.

Introduktionsmøde

En aften sidst i august blev der afholdt et introduktionsmøde for publikum, hvor styregruppen, der består af repræsentanter fra Holsted, Brørup og Vejen Turistforeninger samt Museet på Sønder-

skov, fortalte om projekt Renæssancefestival for hen ved 40 fremmødte interesserede. Publikum blev præsenteret for styregruppens ideer om at holde en renæssancefestival på Sønderskov den 17. juni næste år med renæssancemarked, danseopvisning, historisk modeshow, servering af retter fra tiden samt diverse optrin på programmet.

Til mødet var også inviteret Nicolaj Gjessing, der er projektkoordinator på sekretariatet for det landsdækkende projekt Renæssance 2006. Nicolaj Gjessing fortalte bl.a. om sekretariatets arbejde med at oprette en hjemmeside til fælles

Tre af medlemmerne i „mønsterudvalget“ i færd med at klippe dragtmønstre i Fibertech's lokaler i Vejen.

markedsføring af de arrangementer, der finder sted rundt omkring i Danmark i løbet af Renæssanceåret. Hjemmesiden er tilrettelagt således, at publikum kan søge på arrangementer i renæssanceåret såvel efter arrangementskategori som efter geografisk område, hvilket gør hjemmesiden meget brugervenlig

Styregruppen orienterede om de praktiske opgaver, der skal udføres af frivillige, før Renæssancefestivalen kan finde sted. Der skal sys dragter til alle festivalens aktører, og der skal bygges boder samt et stort podium, hvor bl.a. mode-showet skal foregå. Endelig skal der indøves en række optrin, der fortæller om datidens samfundsforhold i Danmark. Efter en lang og spændende diskussions- og spørgerunde mundede mødet ud i oprettelsen af tre frivillige arbejdsgrupper til at udføre ovennævnte opgaver, hver med en repræsentant fra styregruppen som tovholder.

Tilmeldinger

Allerede samme aften meldte ca. halv-

delen af de fremmødte sig som frivillige til arbejdsgrupperne, og i løbet af dagene efter mødet fulgte flere af mødedeltagerne eksemplet. Efterhånden som nyheden om projektet spredte sig i lokalsamfundet, kom der yderligere tilmeldinger.

I dag er vi oppe i sammenlagt 24 frivillige i dragtlaug og 7 i tømmerlaug, medens teaterlaug har 7 enkeltmedlemmer samt et samarbejde med tre lokale teaterforeninger: Studio 73 i Vejen, Spillopperne i Føvling samt Sløjdscenen i Askov.

Dragtlaug

Denne gruppe er ansvarlig for fremstillingen af dragter dels til bodsindehaverne på renæssancemarkedet og aktørerne ved de forskellige optrin, dels til aktørerne i det historiske modeshow. Når det gælder boderne, drejer det sig om aktører, der skal forestille at komme fra de jævne dele af befolkningen - håndværkere og bønder samt markedsconer fra såvel borger- som bondestanden. Der

*Pakning-distribution-syning.
Mønstergruppen fremstiller sypakker til
dragtlaugets medlemmer, som får
pakkerne bragt ud til sin bolig. Syningen
foregår i medlemmernes private hjem.*

skal sys ca. 20 dragter i denne kategori.

Vedrørende dragterne til modeshowet, så skal de repræsentere den mere modebevidste del af befolkningen i renæssancen, der jævnlig modtog impulser fra den internationale modeverden, hvilket vil sige kongehus og adel samt til dels den øvre del af borgerskabet. Der skal sys sammenlagt ca. 8 modedragter fra forskellige perioder i renæssancen, fire mandsdragter og fire kvindedragter.

De enkelte optrin, som teaterlauget skal stå for, er ikke færdige, men det vil også her fortrinsvis være aktører, der skal forestille at komme fra den mere jævne dele af befolkningen. Vi regner med, at der skal laves ca. 8-10 dragter hertil.

Sammenlagt skal der således sys hen ved to snese dragter. Ved et indledende møde i dragtlaugets besluttede vi fortrinsvis at koncentrere os om dragterne til bodsindehaverne til at begynde med. Ved samme møde blev der nedsat et udvalg, kaldet „mønsterudvalget“, som fremstiller mønstre til dragterne i forskellige størrelser og sørger for at der bliver lavet sypakker til resten af dragtlaugets. Sypakkerne består af færdigklippede dragtdele, syvejledning samt en tegning af det færdige produkt. Mønsterudvalget holder arbejds møder på Industrivej Vest i Vejen, hvor virksomheden Fibertech venligst har stillet sine lokaler til rådighed. Udvalget samarbejder med systuen Historicum i Aabenraa, der har specialiseret sig i historiske dragter, og som har bistået ved fremstillingen af dragtmønstre samt med at skaffe stoffer samt diverse dragttilbehør. To lokale stofforretninger, Cretonne stoffer i Askov samt Modestoffer i Vejen har doneret stoffer henholdsvis støttet projektet med rabatter.

På nuværende tidspunkt er 12 af

Møde i tømmerlauget, der har sine lokaler i Jacob Brønnds tømmerværksted i Vejen.

markedsdragterne og to af mode-
dragterne ved at blevet syet. I
renæssancefestivalens garderobe på
Sønderskov hænger allerede en række
færdigsyede dragtdele.

Tømmerlauget

Tømmerlauget har arbejdslokaler i Jacob
Brønnds tømmerværksted på Nygårdsvej
i Vejen. Der er indkøbt træ til boderne
hos Vejen Trælasthandel, der har støttet
projektet ved at slå 50 % af prisen på
22.000 kr. Den første bod er ved at være
færdigtømret, og lauget regner med der-
efter at kunne starte en serieproduktion
på resten af de planlagte 20 boder. Tov-
holder i lauget, Jacob Brønd, har ligele-
des tømret en gabestok, der skal indgå i
et af optrinet ved renæssance-
markedet. Sønderskovs smedelaug har
stået for fremstillingen af håndjern til
gabestokken.

Teaterlauget

Også i teaterlauget er man kommet godt
i gang med arbejdet. Teaterlaugets tov-
holder, historiker Jørgen Larsen og Maj-
britt Skovbjerg fra Vejen Turistforening
er i gang med at indsamle historiske kil-
der, der skal bruges som grundlag for
iscenesættelsen. I samarbejde med de
tre teatergrupper samt teaterlaugets
øvrige medlemmer forberedes de for-
skellige optrin, der skal finde sted i til-
knytning til renæssancemarkedet.

Danseshow og renæssanceretter

En endelig aftale er truffet med
renæssancegruppen Contrapasso, der
forventer at stille med otte dansere iført
kopier af dragter fra tiden til et forry-
gende danseshow.

Forpagter af Restaurant Herregård-
skælderen Christian Petersen har givet
forhåndstilsagn om deltagelse i festiva-

len og vil til festivalen servere retter fra renæssancen tilberedt efter opskrifter fra historiske kogebøger.

Hjemmesider

Da vores renæssancefestival er tilknyttet det landsdækkende projekt Renæssanceår 2006, deltager vi i den fælles markedsføring af renæssanceåret på Renæssanceårets hjemmeside www.renaessance2006.dk. Men projekt Renæssancefestival på Sønderskov har

også fået sin egen hjemmeside, www.renaessancefestival.dk. Christian Roost fra Vejen har stået for opsætningen af hjemmesiden, hvor publikum får en introduktion til projektet og kan studere festivalens program. Her kan publikum også er Her kan HH følge med i arbejdet i de frivillige arbejdsgrupper. Hvert af de tre arbejdslaug har sin egen side på hjemmesiden, hvor der løbende bliver lagt informationer om arbejdet ud.

Velkommen
Idé og oplæg
Dragtlaug
Tømrerlaug
Teaterlaug
Aktuelt
Tilmelding til laug
Styregruppen
Program
Intern

Renæssancefestival på Sønderskov

Renæssance 2006

Tag med på en rejse 4-500 år tilbage i tiden på herregården Sønderskov
Den 17. juni næste år vil det være muligt at blive sat tilbage i tid og opleve, hvordan det har været at leve i Danmark i 1500-1600 tallet. Denne dag vil Museet på Sønderskov i samarbejde med Tunistforeningerne i Brørup, Vejen, Holsted og en række frivillige stable festivalen "Renaessance-dag på Sønderskov 2006" på benene. På denne hjemmeside kan du læse om festivalens baggrund, studere dens program og følge med i, hvordan projektet udvikler sig. Her kan du også tilmelde dig online som frivillig til en eller flere af arbejdsgrupperne.

Renæssancefestivalen har fået sin egen hjemmeside, hvor man kan studere festivalens program og følge med i arbejdet i de frivillige arbejdsgrupper.

Økonomisk støtte

Som det fremgår af ovenstående, har projekt Renæssancefestival mødt stor velvillighed fra diverse lokale virksomheder, der støtter projektet enten ved at stille lokaler til rådighed eller ved at give rabatter på inkøb af materialer. Udover denne støtte har projektet fået bevilliget 10.000 kr. i økonomisk støtte fra Ribe Amts Kulturfond samt 12.000 kr. fra overskuds-fonden fra egns-pillet „Frihed er det bedste guld“.

lokalt engagement. Et stort antal frivillige er gået ind i projektet og deltager med et vældigt engagement i arbejdet. Der er al grund til at forvente, at projekt Renæssancefestival på Sønderskov bliver en kæmpesucces, så vi måske årene frem kan gøre det til en tilbagevendende begivenhed. Vi vil gerne opfordre læserne til at sætte et kryds i kalenderen for den 17. juni næste år. Der er lagt op til et spændende arrangement med mange oplevelser.

Stort engagement

Renæssancefestival på Sønderskov har udviklet sig til et projekt med et bredt

Peter Munch Jensen

Generalforsamling

I Baroksalen på Sønderskov

Torsdag den 23. marts 2006 kl. 19.00

Dagsorden i henhold til museumsforeningens vedtægter
I pausen kaffe og kage i Restaurant Herregårdskælderen

Efter pausen vises Orionfilmen fra 1947:

„Langs en gammel grænse“

efter Jørgen Bukdals bog af samme navn.

Filmen introduceres af museumsforeningens formand Agner Frandsen.
Aftenen afsluttes med et mindre foredrag om Kongeågnens landskab og historie.

fri entré

Efterårsferie på Sønderskov - i tekstilfremstillingens tegn...

Slyngning af farvestrålende snore krævede stor koncentration.

Museet på Sønderskov har med årene fået oparbejdet en del traditioner. En af traditionerne er 2 dage med familieværksteder i skolernes efterårsferie.

Årets tema var tekstilfremstilling, og var en viderebygning på museets udstilling „Inge Bjørn udstiller oldtidsdragter og nutidstøj“.

Der var 4 værksteder og et opgaveløb kaldet „Den Røde Tråd“, som de besøgende kunne deltage i. På de to aktivitetsdage havde museet over 200 besøgende. Det er især bedsteforældre og børnebørn samt forældre med børn, der deltager. Også skolernes SFO'er bliver hvert år tilbudt at deltage i aktivite-

terne, mod at de tilmelder sig på forhånd.

Værkstederne foregik både ude og inde. For at få en god faglig ekspertise til værkstederne havde museet allieret sig med forskellige fagpersoner til at stå for værkstederne.

I skolestuen handlede det om uld og filtning. Her kunne børnene filte en bold under kyndig vejledning af Frida Neumann og Pia Larsen. Der blev filtet flotte bolde i flere farver.

Inge Bjørn sad i Thomas Juels Sal ved Basselisevæven, hvor hun kunne fortælle om og vise vævningens ædle kunst

Det er ikke spagetti, men gul uldgarn, farvet med kastanjeskaller, som her bliver fremvist af Henriette Glud.

Kæmpevæven opsat i haven. Der væves et landskab i naturmaterialer af Kongeåen.

og øse ud af sin mangeårige erfaring.

I baroksalen kunne man fremstille en håndten af en klump ler og en pind og derefter spinde fint uldgarn. Garnet kunne herefter bruges på små rammevæve. Værkstedet blev kyndigt ledet af museumsinspektør Svend Aage Knudsen og Kirsten Daugaard.

Udendørs ved bålpladsen kunne man slynge farvestrålende snore med primitive slyngstokke sat op i et raftestativ. Dette værksted stod pedel Marius Poulsen og naturvejleder Mette Bækgaard Johnsen for.

Under kyndig vejledning af Inge Bjørn og Svend Aage Knudsen, havde forvalter Torben Krogh fremstillet en kæmpestor væv, som var opstillet på plænen. Her kunne de besøgende være med til at væve et landskabsbillede af Kongeåen,

Svend Aage Knudsen viser, hvordan man fremstiller en håndten.

fremstillet af forskellige naturmaterialer og uldgarn farvet med æbler og kastanje-skaller.

At finde og følge den røde tråd var en nødvendighed for at deltage i opgaveløbet, som netop bar navnet „Den Røde Tråd“. Ved at følge de røde tråde rundt i haven kom deltagerne til forskellige poster med spørgsmål omkring tekstilfremstilling. F.eks. lød et af spørgsmålene: Hvor mange gram rød uldgarn går der til et kilo? (svaret kommer i næste nummer af museumsavisen!). Ved gennemførelse af løbet blev alle præmieret med et flot diplom.

I museumscafeen i Herregårdskælderen kunne man slutte besøget af med pandekager og sodavand.

Museet kan allerede nu love, at traditionerne for aktiviteter i efterårsferien også vil føres videre i programmet for 2006. Emnet afsløres senere...

Naturvejleder Mette Bækgaard Johnsen

Symbolet for opgaveløbet „Den Røde Tråd“.

